

ОСОБЛИВОСТІ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто сутність та особливості фінансування інноваційно орієнтованих підприємств венчурним капіталом. Визначено чинники, що стримують використання венчурного фінансування вітчизняними підприємствами та корпораціями.

This article deals with the essentiality and the peculiarity of financing of innovation firms with venture capital. It was established the deterrent for the use of venture financing of the Ukrainian enterprises and corporations.

Розвиток інноваційної діяльності можливий на основі розвинутої системи фінансування. В структурі фінансування інноваційної діяльності вітчизняних підприємств домінують власні кошти, рівень обсягу яких є недостатнім для освоєння значущих нововведень. Тому актуальним є освоєння механізму венчурного фінансування, що успішно використовується в розвинених країнах світу.

Для традиційних фінансово-кредитних установ інвестиції в малі та середні інноваційно орієнтовані фірми є непривабливим. Таку роль бере на себе венчурний капітал, що є формою прямого інвестування в акціонерний капітал малих та середніх інноваційно орієнтованих фірм, які мають перспективи швидкого зростання внаслідок реалізації оригінальної новаторської ідеї.

Венчурне фінансування має ряд відмінностей від банківського фінансування або фінансування стратегічного партнера. Зокрема, інвестори капіталу заздалегідь погоджуються з втратою коштів за невдачі реалізації інновації в обмін на високу норму прибутку в разі її успіху. Такий вид фінансування є довгостроковим — очікувати прибутку потрібно від 3 до 7 років у вигляді приросту ринкової вартості пакету акцій. Венчурний підприємець на відміну від стратегічного інвестора орієнтується на 25—40 % акцій, а не на контрольний пакет. Венчурний капіталіст зацікавлений в успішній діяльності компанії-реципієнта інвестицій і надає їй консультативні, інформаційні, управлінські та інші послуги.

В умовах несформованого вітчизняного фондового ринку вихід венчурного інвестора може здійснюватися через продаж на-

лежного їм пакета акцій інноваційного підприємства стратегічному інвестору або іншим акціонерам і керівництву компаній.

Суб'єктами венчурного підприємництва в Україні виступають низка міжнародних фінансових установ (SigmaBlazer, Euroventures, Western NIS Interprise тощо) та венчурні інвестиційні фонди (ВІФ). За українським законодавством ВІФ є інститутами спільного інвестування, що виділені в окрему категорію з огляду на високу (більше 50 %) частку в їх активах цінних паперів, що не допущені до торгів на організованому ринку. Станом на жовтень 2007 року зареєстровано 591 ВІФ, які забезпечили приріст у 5,66 млрд гривень за рік [1]. За даними компаній з управління активами венчурних фондів, основними напрямками інвестування їх є будівництво, сільське господарство, фінансові послуги, транспорт, харчова промисловість і високотехнологічні проекти [2]. Більша частина ВІФ зареєстрована у Києві та великих промислових центрах, що ускладнює доступ інноваційних підприємств до фірм ризикового капіталу.

Найважливішими критеріями, якими керуються венчурні капіталісти при наданні інвестицій, є наявність професійної команди управлінців, що здійснюватиме інноваційний проект, його унікальність та висока очікувана прибутковість. Економічна оцінка щодо можливості реалізації інноваційно-інвестиційного проекту здійснюється на основі наданого підприємством бізнес-плану.

Основними чинниками, що стримують використання венчурного фінансування вітчизняними інноваційно орієнтованими компаніями, є:

- недооцінка привабливості венчурного капіталу як джерела інвестицій для розвитку компаній;
- небажання розкривати інформацію перед майбутніми інвесторами;
- відсутність менеджменту, здатного підготувати компанію до венчурних інвестицій;
- недостатня кількість суб'єктів інноваційної інфраструктури, що можуть надавати посередницькі, інформаційні, юридичні та інші послуги.

Великі корпорації, згідно світової практики, використовують різні форми венчурної діяльності — це й участь у незалежних венчурних фондах, фінансування компаній через створення власних венчурних фондів, а також безпосереднє фінансування діяльності малих фірм. Таким чином великі компанії відслідковують перспективні розробки як можливість для власного зростання, та здійснюють контроль за розвитком конкурентного середовища.

Важливим різновидом ризикового підприємництва є створення тимчасових цільових структур (внутрішніх венчурів) у рамках корпорації для розробки і комерціалізації інновацій. В Україні такий вид підприємництва не набув достатнього розвитку, що викликано рядом причин. Серед найважливіших відмічають відсутність досвіду застосування внутрішніх венчурів, не сформованість кадрового потенціалу та слабка інтеграція в світові ринки.

Література

1. <http://www.uaib.com.ua>
2. <http://www.kinto.ua>

УДК 658.012.12

І. В. Гонtareва, канд. екон. наук,
доц. кафедри економіки підприємства та менеджменту,
ХНЕУ

СЕМАНТИЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Показано, що системна ефективність підприємства є узагальненою мірою, що інтегрує економічні, соціальні, технічні й інші ефекти, які виникають у ході функціонування і розвитку об'єкту, а системною властивістю виступає функціональна організованість.

The system efficiency of enterprise is the generalized measure, it integrates economic, social, technical and other effects, arising up during functioning and development of object, functional good organization comes forward by the system property.

Постановка проблеми і її зв'язок з важливими науковими завданнями. Проблема оцінки ефективності господарської діяльності, у поєднанні з проблемою управління функціонуванням і розвитком підприємств, завжди була одним з основних питань економічної науки.

В процесі функціонування підприємства, що об'єднує в єдину систему технічні, соціальні, інформаційні, економічні й інші елементи, виникають ефекти різної природи, які можуть підсилювати або ослаблювати загальну ефективність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій і виділення невирішеної частини проблеми. Проблему багатовимірного вимірювання ефективності господарської діяльності підприємства розглядає велика кількість авторів. Зокрема в Україні близькими проблемами